

Tmt-groepen aan de slag met nieuwe ontwikkelingen

• TEKST : REGIOTEAM TELEN MET TOEKOMST
• FOTOS : PPO, DLV

De afgelopen maanden is in de verschillende groepen van Telen met toekomst gekeken naar allerlei nieuwe ontwikkelingen. Ervaring is opgedaan met Gewis, gekeken is naar de relatie tussen beschadiging en Erwinia in hyacint, hoogheemraadschap Rijnland ging aan de slag met de emissiechecklist, en tulpentelers bekeken het effect van de Aqua-grader.

Gewis en het project Beslist Beter

Deelnemers aan Telen met toekomst hebben in 2006 meegedaan met het project Beslist Beter. Beslist Beter stelde ondernemers in staat om een adviesprogramma te gebruiken, waarbij ze slechts 35% van de kosten betaalden. Het project is breed voor alle sectoren opgezet en bevatte waarschuwingssystemen voor de belangrijkste schimmelsziekten en het programma Gewis. De meeste deelnemers uit de bloembollen hebben het programma Gewis gebruikt. Gewis geeft op basis van de eigenschappen van een gewasbeschermingsmiddel een advies over het optimale spuittijdstip in relatie tot het weer en gewasom-

standigheden. De gebruikers waren positief over de informatie die Gewis hen opleverde. Door een bespuiting uit te voeren op het meest gunstige moment, is de werking van een middel optimaal. Dit geeft de mogelijkheid om een lagere dosering te spuiten en toch een goed resultaat te behalen. Eén van de deelnemers heeft om die reden besloten om de dosering van een grassenmiddel te verlagen van 1,5 naar 1 liter. Dit gaf een besparing in kosten, terwijl de doding van de grassen perfect was. Daarnaast hebben de deelnemers een aantal malen het spuittijdstip gewij-

zigd. Het is bekend dat luismiddelen niet op het heetst van de dag gespoten moeten worden. De deelnemers gaven aan dat op basis van het inzicht dat Gewis hen gaf ze veel meer 's avonds en 's nachts hebben gespoten, met name tijdens de hete zomer. De deelnemers hadden wel opmerkingen over de gebruiksvriendelijkheid van het online-programma. Deze moet in hun ogen verbeterd worden om er goed mee te kunnen werken. De conclusie was dat het veel info bevat voor een nette prijs. Als de gebruiksvriendelijkheid net zo goed wordt als de PC-versie zijn ze tevreden.

Aandacht voor beschadiging tijdens verwerking hyacinten in De Zuid

Telers ondervinden in toenemende mate problemen met agressief snot in hyacinten. Dit wordt veroorzaakt door de bacterie Erwinia chrysanthemi. Naast hyacinten kunnen onder meer ook Muscari en Scilla worden aangetast. Een van de maatregelen om de kans op aantasting te beperken is het voorkomen van beschadiging van de bollen tijdens de oogst en verwerking. De verwerkingslijnen van deelnemers in de Bloembollenstreek zijn van de zomer getest met een elektronische bol. Dit apparaat registreert waar tijdens het rooi- en verwerkingsproces schade aan de bollen kan optreden. Door de elektronische bol in de machine met de bollenstroom mee te laten lopen spoort het alle schokken op. Elke schok is met een koptelefoon te beluisteren en wordt tegelijkertijd op een display weergegeven. De meeste telers waren verrast door de uitkomst van de metingen. De beschadiging tijdens de verwerking viel vaak tegen. Door relatief kleine aanpassingen was de mate van beschadiging behoorlijk te verminderen. Deze aanpassingen bestonden onder meer uit:

- het afdekken met rubber van het eerste deel van de machine waar de bollen vallen
- het verminderen van de snelheid waarmee de bollen worden aan- of afgevoerd
- het beperken van de valhoogte
- het verbeteren van de werking van de valbrekers in de kisten. Uit de waarnemingen bleek dat veel valbrekers niet goed werken
- het anders instellen van de zeef waardoor de bollen minder springen
- beter schoon houden van onder meer de platen van de sorteer-machine en de trilogoten van de telmachine
- verbetering van de instructies aan het personeel

Regioteam De Zuid test de kans op beschadiging op de verwerkingslijn van hyacinten

Voorlichting Hoogheemraadschap Rijnland met de emissiechecklist

Vorig jaar is door Telen met toekomst in samenwerking met de gewasbeschermingsmiddelenhandel een checklist opgesteld met maatregelen om emissie van gewasbeschermingsmiddelen tijdens de bolontsmetting en het planten van bloembollen te voorkomen. Het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft belang bij het terugdringen van de emissie van middelen naar oppervlaktewater, en ziet de emissiechecklist als een nuttig hulpmiddel om telers bewust te maken van de mogelijke maatregelen om emissie op hun bedrijf te voorkomen. Om de checklist extra onder de aandacht te brengen hebben handhavers van het Hoogheemraadschap daarom een voorlichtingsronde gemaakt door de Bloembollenstreek. De checklist bleek op veel bedrijven aanwezig te zijn. Telers gaven aan dat ze de maatregelen van de checklist waar mogelijk toepassen. Toch vonden de meesten het nuttig om de lijst zo nu en dan te bekijken, om bewust te blijven van alle mogelijke emissieroutes en bij nieuwe investeringen rekening te houden met de milieutechnisch beste oplossing.

Beschadigingsonderzoek bij gebruik van Aqua-grader

Tijdens de tulpenoogst 2006 heeft het team van Telen met Toekomst in Flevoland beschadigingsonderzoek uitgevoerd bij een van de deelnemers die gebruik maakt van een Aqua-grader. Met de Aqua-grader wordt na de spoeltrommel het losse plantgoed van het leverbaar gescheiden. Deze machine wordt in de lelies met succes ingezet om lelies te pluizen en losse wortels en onkruid meteen te scheiden van het plantgoed en leverbaar. Tijdens het rooien zijn monsters genomen uit hetzelfde deel van de partij en eind september zijn deze monsters beoordeeld op beschadiging en zuur. Bij het rooien is gemonsterd voor de rooimachine uit, vervolgens is een monster getrokken van de zeefketting in de spoellijn. Achter de spoeltrommel is een derde monster genomen, en achter de Aqua-grader uit de kist met leverbare bollen een vierde monster. Op elke plek is tweemaal gemonsterd. De monsters zijn beoordeeld met een cijfer van 0 tot 5, onbeschadigd kreeg het cijfer 0 en zeer zwaar beschadigd een 5.

Beschadiging

De gemiddelde cijfers van de twee monsters staan in de tabel. De bollen met de hand gerooid hebben een gemiddeld beschadigingscijfer van 0,3. Na rooien, transport en schudzeven in de spoellijn is dit opgelopen tot 1,0. In de spoeltrommel komt er geen extra beschadiging bij. Als de bollen in de kist zitten lijkt de beschadiging zelfs verminderd. Dit is waar-

schijnlijk een gevolg van de monsternamen. Over het geheel genomen kan de beschadiging in de onderzochte verwerkingslijn acceptabel genoemd worden.

Tabel 1: Resultaten beschadiging bij 'Monte Carlo'

Locatie monster	Gemiddeld beschadiging cijfer 0 = onbeschadigd, 5 = zwaar beschadigd
voor rooier	0,3
zeefketting	1,0
na trommel	1,0
in kist	0,8

Zuur

In deze proef waren de monsters in tweevoud genomen. Door de grote variatie in deze partij was het niet mogelijk om het verloop van de zuuraantasting over de verschillende monsternamenpunten in de verwerkingslijn betrouwbaar vast te stellen. Het is daarom raadzaam de monsters tenminste in drievoud en liefst in viervoud te nemen, zodat de spreiding wordt weggemiddeld. Verder is het raadzaam om net als in dit onderzoek de monsters uit hetzelfde deel van de partij te trekken, zodat je partijverschillen uitschakelt. Dit kan bijvoorbeeld door de kisten te merken.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Er zijn 35 groepen ondernemers (waarvan 6 in de bollenteelt) bezig met het testen en beoordelen van duurzame teeltmaatregelen "Best Practices" op toepasbaarheid en haalbaarheid. Hierbij vindt zoveel mogelijk samenwerking plaats met partijen die een belang hebben bij de agrarische bedrijfsvoering, zoals toeleveranciers, belangenbehartigers en overheden. In de Bollenteelt zijn Telen met toekomst praktijknetwerken actief in De Noord, De Zuid, West Friesland, Flevoland, Noord-Oost Nederland en Kennemerland. Het project wordt uitgevoerd door Praktijkonderzoek Plant & Omgeving en DLV Plant en wordt voor de bloembollen gefinancierd door het Ministerie van LNV en de provincie Noord-Holland. Informatie: Stefanie de Kool (0252-462121) of www.telenmettoekomst.nl